

PORÓWNANIE POLSKIEGO I NIEMIECKIEGO SYSTEMU CERTYFIKATOWEGO – POZIOM C2

OGÓLNE INFORMACJE O OBU EGZAMINACH

- a) Obydwa egzaminy zgodnie z tabelą *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*; po niemiecku *Ge-meinsamer europäischer Referenzraum für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen* (Berlin 2001) należą do najwyższego poziomu znajomości języka (C2).
- b) Zdający muszą mieć co najmniej 16 lat (ZOP – Zentrale Oberstufenprüfung), do egzaminu nie mogą przystąpić ci kandydaci, których językiem ojczystym jest język niemiecki. Inaczej sytuacja przedstawia się na poziomie C2. Ten egzamin mogą zdawać kandydaci mieszkający na stałe za granicą, których językiem ojczystym jest język polski. Zdający egzamin na poziomie C2 powinni być pełnoletni.
- c) Oba egzaminy składają się z dwóch podstawowych części: ustnej i pisemnej.
- d) Egzamin na poziomie C2 odbywa się od czerwca 2004 roku. Egzamin KDS (Kleines Deutsches Sprachdiplom) funkcjonuje od 1962 roku, podobnie jak egzamin ZOP.
- e) Egzamin na poziomie C2 jest zdany, gdy zaliczone zostały wszystkie jego części, co oznacza, że w każdej z nich powinno się osiągnąć co najmniej 60% punktów. Niezaliczenie jednej z części powoduje niezdanie całego egzaminu. Na ZOP można nie zdać jednej części egzaminu pisemnego (rozumienie tekstu, umiejętności językowe, rozumienie ze słuchu), lecz nie obejmuje to egzaminu ustnego (ta część musi być zaliczona na co najmniej 60% punktów). Egzamin nie jest zdany, jeśli więcej niż jedna część została napisana na mniej niż 60% punktów.

Tabela 1. Ogólne porównanie polskiego egzaminu C2 i egzaminu ZOP (*Zentrale Oberstufenprüfung*)

	PolSKI egzamin C2	Czas trwania w min.	Niemiecki egzamin ZOP	Czas trwania w min.
1.	Rozumienie ze słuchu (teksty autentyczne, audycje radiowe)	30	Rozumienie ze słuchu (teksty autentyczne, audycje radiowe)	40

2.	Poprawność gramatyczna	60	Umiejętności językowe (transformacja zdań, różnorodność tekstów, zadania z lukami)	90
3.	Rozumienie tekstu	45	Rozumienie tekstu	90
4.	Pisanie	90	Wypracowanie (na podstawie podanej lektury lub tematy niezwiązane z lekturą)	90
5.	Mówienie	20	Mówienie	20
	Czas trwania	245	Czas trwania	330

Wnioski do tabeli nr 1:

1. ZOP trwa dłużej. Różnice dotyczą trzech części (rozumienia ze słuchu, objaśniania tekstu i poprawności gramatycznej), które trwają dłużej.
2. Różnice wynikają z tego, że uczestnik egzaminu ZOP ma więcej zadań do wykonania albo części egzaminu są inaczej rozumiane, np. poprawność gramatyczna (o czym dalej).
3. ZOP sprawdza znajomość języka dokładniej niż egzamin C2.
4. ZOP jest dla zdającego bardziej wyczerpujący niż C2.
C2: 245 min. = 4 godz. 5 min.
ZOP: 330 min. = 5 godz. 30 min.

PORÓWNANIE POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI EGZAMINU (POSTĘPOWANIE I TYPY ZADAŃ)

Tabela 2. Rozumienie ze słuchu

C2	ZOP
Teksty autentyczne	Teksty autentyczne
Część ta zawiera 4 lub 5 tekstów. Do każdego tekstu jest jedno zadanie. Teksty są odsłuchiwane dwa razy. Między tekstami jest dłuższa przerwa, aby zdający mógł rozwiązać lub poprawić zadania.	Zdający czytają polecenie. Każdy tekst jest słuchany dwa razy bez przerwy, następnie jest powtarzany we fragmentach. Po każdym fragmencie następuje minuta przerwy. Zdający robią notatki na brudno, potem mają czas na ich sformułowanie na karcie odpowiedzi.
Teksty nie mogą być dłuższe niż 300 słów (każdy tekst składa się maksymalnie z 300 słów).	
Czas trwania 30 minut.	Czas trwania 40 minut.

Wnioski do tabeli nr 2:

1. Porównanie tych dwóch egzaminów jest trudne, ponieważ oparte są na różnych zasadach. Polskie teksty są krótsze i połączone z jednym zadaniem. W ZOP znajduje się jeden długi tekst, do którego odnosi się kilka zadań.

2. C2 składa się z różnych zadań (zadania wielokrotnego wyboru, prawda/fałsz, uzupełnianie luk, pytania otwarte, dopasowywanie informacji), co dokładnie sprawdza rozumienie tekstu.
3. ZOP oczekuje od zdającego większej koncentracji, jest jednak równocześnie łatwiejszy, ponieważ wszystkie zadania dotyczą jednego tematu.

Tabela 3. Poprawność gramatyczna

C2	ZOP
Poprawność gramatyczna	Umiejętności językowe
Część ta składa się z 8–11 zadań różnej długości. Teksty są najczęściej spreparowane, ponieważ ukierunkowane są na konkretne problemy gramatyczne. Typy zadań: – transformacje składniowe; – transformacje morfologiczne; – uzupełnianie luk; – słotwórstwo.	Zadania są określone tematycznie w ramach tłumaczenia tekstu. Podstawą jest tekst autentyczny. Ta część egzaminu tematycznie wiąże się z częścią dotyczącą rozumienia tekstu. Typy zadań: – transformacje składniowe; – uzupełnianie luk; – warianty podanego tekstu.
Czas trwania 60 min.	Czas trwania 90 min.

Wnioski do tabeli nr 3:

1. Różne nazwy tej części spowodowane są odmienną zawartością obu wersji językowych egzaminu. Do ZOP należy również „pełne przekształcenie krótkiego tekstu na podstawie danych”, czego nie ma w egzaminie C2.
2. Dlatego też ta część trwa w ZOP dłużej.
3. Uważam jednak, że nazwa „umiejętności językowe” wprowadzona została po to, by uniknąć nieprzyjemnego dla wielu uczących się słowa *gramatyka*.

Tabela 4. Rozumienie tekstu pisanego (objaśnianie tekstu)

C2	ZOP
Rozumienie tekstu pisanego	Rozumienie tekstu pisanego
Teksty oryginalne długości ok. 400 słów. Znajdują się tu 4 teksty różnej długości i o różnym stopniu trudności; do każdego z nich dołączone jest odpowiednie zadanie. Rozumienie jest sprawdzane zarówno z wykorzystaniem fragmentów tekstu, jak i całego tekstu. Chodzi o rozumienie globalne oraz selektywne. Typy zadań: – zadanie wielokrotnego wyboru; – uzupełnianie luk; – budowanie tekstu z poszczególnych fragmentów; – pytania na rozumienie treści tekstu.	Autentyczny tekst o długości od 800 do 1000 słów. Typy zadań: – objaśnianie poszczególnych fragmentów tekstu; – objaśnianie poszczególnych sformułowań i słów; – pytania na rozumienie treści tekstu.
Czas trwania: 45 min.	Czas trwania: 90 min.

Wnioski do tabeli nr 4:

Czas przeznaczony na to zadanie jest dwa razy dłuższy w ZOP aniżeli w C2. Dotychczasowe doświadczenie pokazuje, że czas ten jest za krótki i w przyszłości powinien być wydłużony.

Tabela 5. Pisanie

C2	ZOP
Składa się z czterech zadań (zestawów), zawierających każdorazowo dwa zadania. Zdający wybiera jeden zestaw i pisze wypracowanie oraz jeden tekst użytkowy. Całkowita objętość obu tekstów – ok. 400 słów.	Istnieją dwie możliwości: – cztery tematy do wcześniej przeczytanej lektury; – cztery tematy niezwiązane z lekturą. Objętość: co najmniej 250 słów.
Czas trwania: 90 min.	Czas trwania: 90 min. + 5 min. na liczenie słów

Wnioski do tabeli nr 5:

1. Obydwa egzaminy trwają jednakowo długo.
2. Zdający, u których jest sprawdzana znajomość języka polskiego, muszą znać więcej gatunków wypowiedzi. Nie wystarczy napisanie wypracowania.
3. Zdający, u których jest sprawdzana znajomość języka niemieckiego, mogą wcześniej przeczytać wybrane książki. Oznacza to, że mogą wcześniej opanować potrzebne słownictwo.

Tabela 6. Mówienie

C2	ZOP
Ta część składa się z trzech zadań: – czytania tekstu autentycznego (200–250 słów) i wypowiedzi związanej z przeczytanym tekstem; – krótkiego opowiadania na podstawie fotografii, uzupełnionego pytaniami: <i>Co było wcześniej?</i> i <i>Co stanie się później?</i> – monologu na zadany temat.	Ta część składa się z pięciu zadań: – przeczytania tekstu; – podania głównych informacji z przeczytanego tekstu; – wypowiedzi lub rozmowy na temat dotyczący przeczytanego tekstu; – wcześniej przygotowanej wypowiedzi (przy zgłoszeniu się na egzamin, podawany jest temat wypowiedzi); – następnie ma miejsce krótka rozmowa nawiązująca do tematyki wypowiedzi.
Czas trwania: 20 min.	Czas trwania: 20 min.

Wnioski do tabeli nr 6:

1. W obydwóch egzaminach część ustna trwa jednakowo długo.
2. Na egzaminie C2 zadający nie zna wcześniej żadnych tematów dyskutowanych w trakcie egzaminu. Na ZOP temat jest przez zdającego wybierany wcześniej i dlatego może on opanować odpowiednie słownictwo.
3. Wyjaśnia to również, dlaczego w części ustnej egzaminu ZOP wymaga się więcej.

WNIOSKI KOŃCOWE

1. Nie ulega wątpliwości, iż przeprowadzanie dalszych badań, zwłaszcza jeśli chodzi o porównywanie polskich egzaminów z egzaminami w innych językach, jest zasadne.
2. Należy się zastanowić nad przeprowadzeniem zmian w obecnym egzaminie C2. Powyższe porównanie pokazuje, że rozumienie tekstu pisanego oraz poprawność gramatyczna powinny trwać dłużej. Wiemy to i dyskutujemy nad tym. Droga jest jednak długa, ponieważ wszystkie zmiany muszą przejść odpowiednią procedurę legislacyjną.

Tłumaczyła: Barbara Marciniak